

PARTER

Sökande

Finansinspektionen
Box 7821
103 97 Stockholm

Motpart

AA

DOMSLUT

Betalningsskyldighet till staten

AA ska betala en sanktionsavgift om 40 000 kr.

YRKANDEN M.M.

Finansinspektionen har yrkat att **AA** ska betala en sanktionsavgift om 60 000 kr enligt följande påstående om överträdelse.

AA har på värdepappersmarknaden i Stockholm den 23 juli och 24 juli 2019 handlat aktier i bolaget VibroSense Dynamics AB (ISIN SE0006852125).

Under handelsdagen den 23 juli 2019 har **AA** placerat flertalet säljorder. Den sista säljorden har lagts kl. 17:15:49 för 900 aktier med limit 5,58 kr och har direkt gått till avslut. Kl. 17:27:50 har han placerat en köporder om 110 aktier med limit 6,80 kr. Ordern har gått till avslut efter stängningsauktion till det angivna priset. Transaktionen har medfört en prisökning med 13,3 % jämfört med priset vid den senast genomförda transaktionen i aktien. Totalt har **AA** sålt 9 800 aktier och köpt 110 aktier under handelsdagen.

Dagen efter, den 24 juli 2019, kl. 09:00:01 har han placerat en säljorder om 3 310 aktier med limit 6,78 kr. Kl. 09:00:10 har han ändrat limiten till 6,74 kr och kl. 09:00:29 har ordern gått till avslut till priset 6,76 kr.

AA s köp om 110 aktier har eller kan förväntas ha gett falska eller vilseledande signaler om tillgång, efterfrågan eller pris på aktien.

AA har bestritt yrkandet.

GRUNDER M.M.

Finansinspektionen

AA har överträtt förbudet mot marknadsmanipulation enligt artiklarna 12.1 a och 15 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 596/2014 av den 16 april 2014 om marknadsmissbruk m.m. (MAR). Han ska därför betala en sanktionsavgift.

Med hänsyn till ärendets handläggningstid hos Finansinspektionen har sanktionsavgiften satts ned med 10 000 kr i förhållande till det belopp som angavs i sanktionsförelägandet.

AA

Han köpte 20 000 aktier i VibroSense Dynamics AB (VibroSense) i juni 2019 för 5,70 kr. Han delade innehavet med en vän så de ägde 10 000 aktier var. Tanken var att de skulle behålla innehavet till den 17–20 september då bolaget skulle presentera en studie i Barcelona. Dessa aktier fanns på ett konto för långsiktigt sparande.

Under sommaren 2019 genomfördes en emission. Han valde då att köpa fler aktier i bolaget. Dessa aktier fanns på ett konto för kortsiktigt sparande. Den 23 juli 2019 kom det ut många säljordrar som låg på 5,50 kr. Han bestämde sig då för att sälja av en stor del av sitt innehav på nämnda konto. Han hade nämligen alla pengar i ett bolag vilket var en stor risk. Den 24 juli 2019 kom det tre promemorior. Då var det flera som ville sälja sina aktier. Det såg inte ut som att aktiekursen skulle gå upp.

Det har varit fråga varit en ren engångsföreteelse. Han har inte haft något uppsåt att manipulera handeln i aktien. Handeln har inte skett på ett systematiskt eller organiserat sätt. I vart fall är det yrkade beloppet alldeles för högt. Han har sammanlagt gjort en vinst om 2 500 kr. Av lagstiftningen framgår det att sanktionen för en fysisk person ska uppgå till tre gånger vinsten.

Han har aktivt samarbetat med Finansinspektionen och lämnat in material till utredningen. Finansinspektionen har inte beaktat de omständigheter som anges i 15–18 §§ lagen (2016:1306) om kompletterande bestämmelser till EU:s marknadsmissbruksförordning (kompletteringslagen). Att handläggningen av ärendet har dragit ut på tiden har påverkat honom mycket.

UTREDNING

Finansinspektionen har åberopat skriftlig bevisning, bland annat avsluts- och orderlistor samt kundinformation.

Tingsrätten har avgjort målet utan huvudförhandling.

DOMSKÄL

Rättsliga utgångspunkter

Bestämmelserna om sanktionsavgift vid bl.a. marknadsmanipulation återfinns dels i MAR, dels för svenskt vidkommande i kompletteringslagen. Av artiklarna 12.1 a och 15 MAR framgår att utförandet av en transaktion, läggandet av en handelsorder eller annat beteende som ger eller kan förväntas ge falska eller vilseledande signaler om tillgång, efterfrågan eller pris på ett finansiellt instrument är marknadsmanipulation och otillåtet. Det räcker således att transaktionen, när den genomfördes, kunde förväntas ge falska eller vilseledande signaler om tillgång, efterfrågan eller pris. Det krävs inte uppsåt eller oaktsamhet för att en överträdelse ska kunna konstateras. Huruvida transaktionen genomförts med uppsåt eller oaktsamhet kan dock, i begränsad utsträckning, påverka graden av ansvar vid fastställandet av sanktionen.

Från förbudet mot marknadsmanipulation har i MAR gjorts ett undantag för fall det är visat att transaktionen utförts av legitima skäl och stämmer överens med godtagen marknadspraxis som fastställts i enlighet med artikel 13 MAR. Godtagen marknadspraxis innebär att praxisen måste vara fastställd av den behöriga myndigheten för handelsplatsen i fråga och vara i kraft vid tidpunkten för gärningen (se prop. 2016/17:22 s. 407). Den behöriga myndigheten i Sverige, Finansinspektionen, har inte fastställt någon sådan praxis.

När det gäller sanktionsavgiftens storlek föreskrivs i 5 kap. 6 § 2 kompletteringslagen att den för en fysisk person kan bestämmas till det högsta av ett belopp som i svenska kronor motsvarar 5 miljoner euro eller tre gånger den vinst som den fysiska personen gjort till följd av regelöverträdelsen, om beloppet går att fastställa. Enligt förarbetena står det fritt för Finansinspektionen, och i förekommande fall domstolen, att välja mellan beräkningsmodellerna. De satta avgifterna utgör enbart ett maximibelopp vilket innebär att möjligheten finns att fastställa sanktionsavgiften upp till det högsta av de beräknade beloppen (se prop. 2016/17:22 s. 387). Bestämmelsen innebär alltså inte att tingsrätten är bunden av att bestämma en sanktionsavgift motsvarande tre gånger den vinst som personen gjort till följd av överträdelsen när detta utgör det lägre beloppet.

Vid bestämmande av sanktionsavgiftens storlek ska hänsyn tas till hur allvarlig överträdelsen är och hur länge den har pågått. Särskild hänsyn ska tas till överträdelsens konkreta och potentiella effekter på det finansiella systemet, skador som uppstått och graden av subjektivt ansvar. Därutöver ska vissa försvårande och förmildrande omständigheter beaktas. Avslutningsvis ska hänsyn tas till den berörda personens finansiella ställning och den vinst som denna har erhållit till följd av överträdelsen. (Se 5 kap. 15 och 16 §§ samt 18 § kompletteringslagen.)

Sanktionsavgiften för överträdelser i form av handel med små volymer som påverkar kursen utan att motsvara verklig förändring av tillgång och efterfrågan, s.k. enpetare, ska som utgångspunkt bestämmas till mellan 40 000 och 140 000 kr. En sanktionsavgift på 70 000 kr utgör normalbelopp vid avsaknad av förmildrande eller försvårande omständigheter. (Se NJA 2020 s. 858 ”Enpetarna” I–III, p. 20–22.)

Det finns formella förutsättningar för en prövning av yrkandet

Svea hovrätt har i beslut den 28 juni 2022 i mål nr B 13656-21 konstaterat att Finansinspektionens talan mot **AA** inte är preskriberad. Det finns alltså formella förutsättningar för att pröva Finansinspektionens yrkande.

AA s agerande har utgjort marknadsmanipulation

I målet är utrett att det är **AA** som lagt de aktuella handelsordrarna. Av utredningen framgår vidare att orderarna haft ett nära tidsmässigt samband, att köpordern om 110 aktier höjt ”senast betalt-kursen” med drygt 13 procent och att säljordrarna på morgonen efterföljande dag lagts med ett säljpris strax under den kursen. Enligt tingsrätten tyder **AA** s handelsmönster på att han lagt köpordern om 110 aktier för att höja priset på aktien i VibroSense för att sedan sälja sina aktier i bolaget till ett förmånligare pris än det som följt av den då marknadsmässiga efterfrågan. Transaktionen har därmed gett signaler till marknaden som varit eller kunnat förväntas vara falska eller vilseledande. **AA** s agerande utgör alltså marknadsmanipulation.

Undantaget om legitima skäl m.m. i artikel 13 i MAR är inte tillämpligt. Hans agerande kan inte heller anses ursäktligt och det föreligger inga särskilda skäl mot att avstå ett ingripande mot honom, se 5 kap. 17 § 1 och 4 kompletteringslagen. Det betyder att **AA** ska betala en sanktionsavgift.

Sanktionsavgiften ska bestämmas till 40 000 kr

AA har genom köpordern den 23 juli 2019 höjt senast betalt aktiepris med 13,3 procent. Prishöjningen satte dagens högsta kurs utan att någon egentlig efterfrågan fanns för aktien som motsvarade den höjda kursen. Transaktionen har på så sätt haft en konkret påverkan på marknaden som inte varit obetydlig. Det har visserligen rört sig om en engångsföreteelse men agerandet har inneburit att referenspriset (stängningspriset) den aktuella dagen påverkades, vilket är en försvårande omständighet.

Handläggningen hos Finansinspektionen har dock dragit ut på tiden. Talan har inte väckts förrän drygt två år efter överträdelsen och prövningen i domstol har därefter tagit drygt ett år. Den långa tidsutdräkten ska beaktas som en förmildrande omständighet som medför att sanktionsavgiften bör bestämmas till ett lägre belopp än vad som annars skulle varit fallet (jfr. prop. 2016/17:22 s. 225). Till detta kommer att den vinst som **AA** har erhållit till följd av överträdelsen har varit förhållandevis liten.

Vid en samlad bedömning anser tingsrätten att sanktionsavgiften bör bestämmas till 40 000 kr.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 1 (TR-01)

Överklagande, ställt till Svea hovrätt, ska ha kommit in till tingsrätten senast den 6 oktober 2022. Prövningstillstånd krävs.

Josefin Park